

Aimpropriam qualitatem transmutatio, quam speciem omnem, corruptelam medici uocant. quare eo, quod morbum faciebat, educto, insigne opinatur iuuamentum futurum. sic sine controuer-
sia, antequam appareat humoris alicuius in corpore contenti indicium, plenitudinem morbi cau-
sam esse existimat, aut, si minus hanc, transmutationem certe, quod nec intelligi potest, nec sanè
ad ueritatem proxime accedit. Sic enim existimemus, licet, facile morbos tolli uniuersos posse,
nec iam diuturnus ullus foret, atq; unius esset rationis curatio omnis, nullam in se operosiore dif-
ficultatem continens. simplex enim ac promptum, atq; adeo in ipsis manibus esset, quod morbus
facit, exinanire, in ipsoq; statim principio, primaq; eius consistentia morbum soluere, ut iam nul-
lo alio, quam euacuatiuo auxilio indigeat, atq; huius, qualicunq; tandem accidat tempore, accom-
modari usus possit, ac, si in causa sanguis sit, sola contenti erimus uenæ sectione, si pituita, qua p-
tuitam educant, dabimus, si bilis, qua bilem.

De curanda utraque plenitudine & humorum corruptione aduersus Julianum.

CAP. 7.

Hæc sunt Iuliani uerba, quorum omnium, ut dicebam, ratio ita se habet: Si, quæ morbos fa-
ciunt, causæ humores sunt, fieri potest, ut exinanitis quam primum ijs, nullum diutius con-
sistere permittamus morbum. atqui multi, etiam si inter initia satis inane reddamus corpus, diu-
tius tñ perdurant. nō sunt igitur humores causæ. Quæ sanè ratio, si quidē de corporis uniuersi ple-
nitudine accipiatur ea, quæ ad uasorum capacitatem refertur, uera est. nam, si in morbi ipsis prin-
cipio, quod superuacuum est, inanire uolumus, uniuersum exinanibimus plethoricū affectum: si
plenitudinem accipas, cum parte aliqua plenior collecta redundantia est, falsa, cū ostensum à no-
bis sit non semper fieri posse, ut huiusmodi plenitudo subito euacuetur. Sic etiam, si de corrupte-
la ratio interrogetur, hæc solui facile potest, quippe quam non statim euacuare possis, perinde ac
si uase aliquo contineretur, aut dolio, ex quibus tamē cū prauum euacauerimus humorē omnes,
non statim, nisi deterso prius, elotoq; diligenter uase meliorem infundimus. Num igitur fieri po-
test, ut ex humano corpore corruptum euacuemus sanguinem, eius autem loco meliorem quam
primum eius addamus partibus? Quo nā igitur modo (inquit) exinaniri statim corruptio po-
test: sic. n. hoc, ut alia omnia, facile pronunciant, nullo rerum respectu, neq; ullum in consideran-
da re uniuersa adhibētes diligentiore examinationem. enim uero, quemadmodum, cum bilis uis
multa in corpore continetur, sæpius facile sit, dum febris adsit, eam ipsam euacuare, sic, cum ante
acuta correptus febre homo fuerit, difficultissimū id redditur. neq; enim licuerit absq; periculo, pur-
Cgante tunc uti medicamento: ad eundem modum de pituita, deq; serosis excrementis existimandum. Dictum sanè à nobis de his omnibus est in alijs libris, opusq; est, qui scire ista exacte uolue-
rit, inde sibi discenda hæc petat. Morbus igitur plethoricus ut sit phlegmone, non in ipsis solum
uasis plenitudine detenta, sed etiam uniuersos occupante muscularum sinus, ex eo potissimum li-
bro discas licet, in quo de tumoribus præter naturam scripsimus. q; uero subito curari phlegmo-
ne omnis non possit, diximus in libris De curandī ratione, secundū eam potissimum operis par-
tem, in qua curandorum præter naturam tumorum via instituitur. fit. n. interdum, ut tam ualide
tamq; tenaciter adhærent carni uiscidi, crassiq; humores, periculum ut sit, nē, cum diutius perse-
uerauerint, sequatur scirrhus. at ijs, qui nihil horum sciunt, dum potissimum artis partem ignorant,
damnant Hippocratem. atqui è diuerso quis, cum solidum corpus refrigeratum, aut excalfactum
aliquid fuerit, promptum fore illi ad naturam recursum dicet, quo modo etiam, cum densius, ra-
ratus redditum fuerit. neque enim refrigeratū excalfacere, excalfactumq; refrigerare, densiusq;
rarefacere, ac rarus densare laboriosum fuerit: at pertinaciter adhærentem parti carnosæ humo-
rem, aut crassum, aut glutinosum educere, laboriosissimū. nam, cum ex uasis etiam laxis ijs haud
promptum sit fordes expurgare, facile id. s. in carnosis existimabitur. Quare summe deprauata ra-
Dtio ea est, quæ causas in humoribus contentas contrarias semper magis dicit ijs, quæ in soli-
dioribus partibus sunt. Nam, si in uniuersa corporis habitudine absolute plenitudo insit conten-
ta in uasis, quam propriæ plenitudinem nominamus, nō sanè difficile factu fuerit, & primo quoq;
tempore hanc ipsam exinanire, & ob ipsum symptomatis ægrum liberare. contra, cum uitosus
succus aliquis, aut corruptela adsit, fieri non potest, ut abunde facta euacuatione sanitati homo re-
stituatur. Nec sanè alio se modo res habet ipsa. plures. n. inuenti sunt, quibus cū degrauaretur cor-
pus, tensionisq; accederet sensus, uenæ quam primum sectione symptomatis his soluti sint: non
nullis contra per totum mensem corruptionis documentum permanit, dum nec deprauatū san-
guinem potuimus ubertim exinanire, nec meliorem alium reponere. nam, ut ex cibarijs recte in
corpore confessis bonus generatur sanguis, sic periculum est, ne, dum idonea cōcedimus alimen-
ta, cum prauo, qui prius inerat, bonus una corrumpatur. Quam etiam ob rem non omnem se pol-
lentur corruptionem sanaturos, sed illam unam, in qua ualidum adhuc corpus sit, uiresq; robu-
stæ, non cum æruginosus penitus factus sanguis fuerit, & qui inditum alimentum trahere secum
in corruptelam possit, sed qui potius ab hoc ipso contemperari queat. sed nec, cum ad uires æsti-
mata plenitudo fuerit, sanari continuo æger potest, eo q; cum inanitione una ipsa dissoluatur in-
terdū uires. Diximus de huiusmodi affectu in opere de medendi methodo. Ergo raro inanitione

Extra ord.

m 2 hominem

hominem continuo sanum reddes, continget tamen quandoq; hoc, quemadmodum apparet. & huius sanè rationis ueritatem clare ostendit experientia. quidam enim ab euacuationibus statim ipsis omni liberatur molestia: sed nechoscē affectus nosse medico cūtis promptum est, nec, ut eos norint, statim etiā dignoscere eos ualent. Ii sunt igitur, qui maxime nugentur, inter quos, ut uerum fateamur, prīmas obtinet Julianus, qui, cum nullum unquam cum artis operibus commercium habuerit, ex his tamen, quæ ipse nouit, audaculus reperitur. Cæterum nos sæpius inter ipsa artis opera post utriusq; plenitudinis inanitionem homines sanitati continuo restitutos ostēdimus, utrancq; dico, & quam ex uasorum æstimamus capacitate, cui plethoræ nomē est, & quam ex uitribus metimur, quæ inanitione non dissoluatur. atq; hæc, cum primum ægros quis uisere incepit, unā cum ijs, qui sanare nouerint, percipiet omnia.

Aduersus Theſſalum & Julianum de humoribus, qui à purgantibus pharmaciis trahuntur.

CAP. 8.

Videamus ea, quæ deinceps dicuntur, in quibus Asclepiadæ rationē tractandam suscipit Julianus per uulgatam illam, qua persuadetur non proprios trahi à purgantibus medicamentis humores, sed ab his generari. Sanè pauca quædam de re hac diximus in calce libri De elementis secundum Hippocratem, sicuti in primo quoq; De naturalibus facultatibus. postremo socijs Fita rogantibus librum etiā de hoc scripsimus unum, cui titulus de purgantium medicamentorum facultate. quare uniuersum de his sermonem, qui scire uoluerit, inde sibi petat: nos hoc in loco ijs, quæ à Thessalo dicuntur, resistemus. prius tamen eius uerba adscribam: Athletam, quem uolent, capiamus bona præditum habitudine, naturaliterq; se habentem: huic bona in corpore cum insit materia, firmaq; medicamentum exhibemus, quæq; excernuntur, summe corrupta ostendimus, unde colligimus, nemine, qui ijs contradicere queat, reperto, cum, quæ nunc excernuntur acerrima simul ac corrupta, ante quam medicamentum exhiberetur, talia athletæ non adessent (bona enim is habitudine erat) nihil aliud nobis restare dicendum, quā in utraq; hæc à medicamento fieri: primum quidem materiam ab eo in corruptelam uerti, deinde etiā excerni, siue per uomitū id, siue per aluum fiat. Hæc sunt Thessali uerba. audistis autem priuatim à me, quod in bona habitudinis aliquo humores purgentur omnes, id non magis, quod nunc illi generentur, declarare, quām quod antea cōtineantur. frustra igitur ista attulit, neutram necessario, aut comprobans, aut demoliens sectam. quod si aluum subducens aliquid exhibeat, non tamen medicamento sum hoc illis est. Necq; uero inuercundi Theritæ more exhibemus, & ostēdimus, dicere debuit, cum neq; exhibuerit id, necq; ostenderit unquam, nec iam exhibentem alium, aut ostendentem uiderit. At G nos ijs certe non sumus, qui ea, quæ minime præstamus, dicere, aut scribere audeamus, sed ostensa operibus prius ipsis ueritate, tum demum rerum explicamus artem: id quod ex his quoq; qui de Thessali grege sunt, audias licet, partim quot ex ijs, qui aqua inter cutem laborabant, medicamento dato, quod aquam educeret, uentrem quām primum ad equalitatem reduxerimus, partim etiā quot ictericos sanitati continuo restituerimus, bilem trahente medicamento exhibito. Verum neq; hæc, neq; aliud huiusmodi quicquam uidit unquam Julianus. athletis purgans, inquit, exhibeo medicamentum, & ostendo. uerisimile uidelicet est, ut tāta prædītus amentia athletas quem bonis præditos succis purget, aqua inter cutem laborantes non purget, non atra percitos bile, nō eum, qui morbo, quem elephanta uocant, correptus sit, non cancro affectum, non quem phagedæna, aut erysipelas, aut alijs quispiam, qui ex malo generetur succo, morbus infestet. satis nobis de his ipsis nūḡ dictum sit: nam, si, quæ audire dignus est Julianus, dicere omnia institerit aliquis, huic non iam uno aut altero, sed longe pluribus libris opus fuerit. Veruntamen eorum, quæ deinceps dicit, aliqua audiamus, hoc modo scribens: Aliud affero ualidissimū, quo maxime inspecto resipiscere eos æquum fuerat, non atra omnino bile agi: cum enim subesse bilem arbitramur, pituitam purgans medicamentum damus, nec iam pituita, sed bilis excernitur: cum uero pituitam, hanc ipsam educente medicamento dato non pituita, sed bilis utrobicq; deiçitur: hydropticis aquam ducens medicamentum damus, tuncq; cum manifesto in hydropticis aqua contineatur, præter omnium maxime opinionem exire aqua non uidebitur: par enim esset, ut, cum bilem trahens medicamentum exhiberemus, bilis, cum pituitam, pituita educeretur. Hæc sunt, quæ dicat, in quo admiratione dignum est, quod primum dixit, non oportere ab atra omnino bile agi: nimirum nos atra percitos bile dicit, quicquid Hippocratem laudamus. Quod sanè lepidum sermonis genus illis potius cōueniebat, quibus atrabilarios ab atra infestari bile placet. porro fabulosi Aësopij simillimus esse Julianus reperitur, qui, cum unā Aristosito domino accubātem melitensem quandam catellum uidisset, circumq; ipsum saltitarem, ac delitiosē ludentem, mota subinde cauda, iucundam præterea quandam emittentem uocem, ob quæ lāti conuiuæ erant, ipsumq; exosculabantur omnes, nihil moratus sit, quin in sellam cōfestim insiliens ruderet, ac se, caudam identidem, quassans, uerteret. Huic perquam similis Julianus cum sit, cauillose in nos inuehitur, obiecta nobis per iocum melancholia: quæ ab atra, ut ipse ait, bile fit. Sine igitur, in te nos de atra bile dicamus, qui, cum arte minus etiā quām pueruli medici ualeas, in Hippocratem inueheris. quæ quā nā maior inueniri melancholia potest; quæ manifestior ignorantia: quæ tan-

dem

Adem petulantior audacia: His nos ioco se incessis Iuliane, indoctisq; ea sermonibus complicas, ut iam ne puerum quidem latere possit, quam absurdâ hæc sint. Nam, cum Hippocrates dixerit nullam necq; ætatem, necq; anni tempus, necq; aliud omnino inueniri tempus ullum posse, in quo ex corpore nostro humor aliquis totus pereat, ut quos semper nobis inesse dicat, sintq; nimirum sanguis, pituita, atq; ultraq; bilis, quos in omnibus inesse omnes existimat, incrementum autem suscipere in alia temperatura, naturaç corporis, ætate, tempore, regione, morbo, ipsius te demoliri rationem putas, si bilioso pituitam dicens medicamentum cum dederis, hæc quidem euacuetur, ipsa bilis non euacuetur. Age uero, demus hoc manifesto fieri, ut non semper proprium sibi humorem euacuet medicamentum, num falsum propterea uideri debet Hippocratis dogma: si namq; humores omnes æqualiter attrahit purgans medicamentum unumquodq; ipsos autem in propriam speciem quandam mutare solet, nihil erit inter uenæ sectionem, ac purgationem discri-
minis. Quod si hæc ita habent, haud sanè difficulter experientia possumus dogma ipsum probare, duobusq; propositis hydrope laborantibus hominibus, quibus eadem adsit magnitudo, idem corporis habitus, ætas eadem, alteri eorum aliquid, quod aquam trahat, medicamentum dandū, alterius secunda uena, considerandumq; deinde, utri eorum profuerit id, aut nocuerit, par autem fuerat, ut idem in utroq; fieret euacuationis modus, ac tot mitterentur sanguinis heminæ, quo es-
sent euacuatæ (ut ij quidem existimat) aquæ à medicamento purgante. Verū demus etiam hoc illis, & in altero quidem, qui purgatur, aquæ heminæ euacuentur, uerbi gratia, quindecim, in altero autem, cui secta uena est, duæ tantum, uideamus nunc, uter horum iugulatus sit (nam quid aliud, quæso, dicendum sit de hydropico, cui missus sanguis fuerit;) atq; uter adiutus maxime.
Quid mihi hic dices ò bone uir? num similiter atq; ad eundem nos modum refellimus, quemadmodum paulo ante tu faciebas: bilem purgans medicamentum alicui detur, inquit, qui aqua intercute labore, bilem hoc etiam ò bone uir euacuabit, uerum modicam, omneç citra emolumē-
tū. Bilioso, quod aquosam detrahat materiā, detur, hoc quidē aquosa euacuabit, sed modica, nec sine detrimento: è diuerso, quod aquam trahat, ascite laboranti detur, quod bilem ictericō, hic & plurimum euacuabitur homo, & maximo præterea cum iuuamento. Hæc, si apud medicorū ali-
quem scripta nondum legit Julianus, hominis admiror diligentiam: sin, cum ista legisset, ausus est quæcunq; scripsit, scribere, par est, ut illius prudentiam admiratione prosequamur. Ego enim eo-
rum, qui ista audierunt, offendit aures puto. Julianus autem, cum de his scribit, insanire nos arbitra-
tur. Respondeat itaq; ijs, quos laudauit, philosophis in memoriam reuocatis, à quo nam ipsorum
Cdemonstrandile gem huiusmodi acceperit, cuiusmodi usus ipse est, si enim, inquit, bilem trahiens
medicamentum, animantis natum est bilem expurgare, non ipsam generare, in pituitosis non sa-
nè bilis euacuaretur, quam uero mire id, quod cōsequens est, nouit? O præclaram sophistæ huius
dialecticam. Quidnam tam unquam prudenter Chrysippus, Aristoteles, Plato dixit? Qui, si de ijs
proposita illis foret consideratio, cum nulla penitus contineretur in corpore bilis, id prorsus se-
qui affirmarent, nullam quoque omnino à bilem trahentibus medicamentis exinaniri, cum ue-
ro modica inesset, quæ ab ijs traheretur, modicam quoç futuram esse dicerent, quemadmodum
sanè plurimam, cum plurima contineretur. At nouæ huius dialecticæ sophista Julianus, cum mo-
dica quandoq; in corpore bilis insit, nullam prorsus bilem, hanc ipsam ducentia medicamenta se-
qui censet, & postea nos quidem insanire dicit, quicunq; aqua intercute laborantibus aquam du-
cens medicamentum damus, seipsum uero prudenter agere, cuius placitis consentanea est uenæ
in his sectio. simillimum his ipsius sermonibus est, quod in sequentibus uerbis his affert: & quod
magna ex parte uicissim intēditur, ac remittitur, inde terminata sanitas similis aliquis factus quā-
tum ad nos, secundum omne continuitatis, quantum ad nos, in eo, quod rarenter, nec s̄penu-
Dro fit. Per hæc Julianus opinionem refellit existimantium corporeos semper esse passionum affe-
ctus intensionibus, ac remissionibus in testimonium adductis, idq; facit, ratus se in hoc methodi-
corum opinioni consentire, à ueteris autem magistri placitis dissentire, cum tamen diuersissimū
hoc sit. Nam, qui in solidis animantis partibus insunt affectus, obfirmati insunt ac durabiles: at
quæcunq; humida sunt, præterquam quod in alias animantis particulas subinde decumbunt, par-
est etiam, ut partim in halitum tenuefacta digerātur, partim etiam per meatus sensui patentes ex-
cernantur, & nunc quidem à gubernatrice animantium natura concocta, meliora, nunc à febrili
immutata calore, deteriora fiant: ac quædam ob calorem hunc diffalentur, quædam rursus bonis
admixta alimentis meliora euadant, non nulla autem à pratis illis confluentibus corruptantur,
sive ea prius etiam, quam assumerentur, praua fuerint, sive non recte ea uentriculus cōcoixerit.

Desunt quedam.

Accensas uero ob putrefactos humores febres, nihil sanè mirum sit, si, prout collecti ij per loca
fuerint, putrefactiç, atq; exinaniti, ita generationes, ac declinationes sortiuntur. uerum hoc il-
los fortasse quispiam dicentes ferat, at, quod deinceps Julianus scribit, non iam cum alijs commu-
ne, sed ipsi proprium hoc nunc referam. satius autem uisum mihi fuit uniuersa illius uerba, quan-
quam prolixiora, adscribere, ad hunc modum habentia. Quod uero intelligi non potest, cum in

Extra ord.

GALENI LINGVARVM

138

* plenitudinem, aut corruptelam pro eo, quod præsens ponî debet, morbi resertur causa, quisnam quæso exactissime aliquid dignoscet; affectu de toto corpore abeunte necesse est, omnia in omni parte, particulaq; redundare fateamur. unâ enim cum affectu perduret, opus est, continens causa per totum autem eunt affectus, quales febres sunt, & quamplurima alia, in quibus in toto inesse plenitudinem oportet, plurimamq;, cum plurimus morbus fuerit, atque ita concessum dicere. Quod si uero * * quod contradicit humoris plenitudo. atqui luliano non placet morborum, qui in uniuerso consistunt corpore, continentem causam in uno consistere loco, sed, si quis fluxum etiam in bubone continentem esse supponat, febris cum sit, in tantam incidet sermo dubitationem, nam dissoluto bubone, nec permanere illam, nec crescere possibile est, cum manente quidem necesse sit, ut & febris soluatur: soluta autem continentem sui ipsius causam bubonem habeat, oportet: ex q; hoc præclarí huius defensoris subuertirationem necesse est, qua ait fieri nō posse, ut morbi, uniuerso in corpore qui sit, causa unico consistat loco, cum tamen nullam aliam continentis causæ afferre rationem possit, quād quod ab ea aliquid fiat, ac cum ea pariter cesseret, nisi forte hoc etiam in loco, quemadmodum in alijs quoq; facere consueuit, repente se Stoicum rursus profiteatur. uerum cum hoc fecerit, non modo morbi, sed ipsius etiam sanitatis causam afferet aliquam, & quod minime uult, calidum esse morbum aliquem, & frigidum, & siccum, & humidum dicere cogetur. Quambrem desinat inanes has nugas afferre, neq; * modum, uerū alia excogitet, dum laudibus quidem nunc Stoicos extollit, nunc ipsorum etiam placita tollit.

GALENI LINGVARVM_G

HOC EST OBSOLETARVM HIPPOCRATIS VOCVM EXPLANATIO,

Mario Nizolio Brixellensi interprete;

Nuper ab eodem recognita.

V M uolueris ò Teuthra linguis, hoc est uoces obsoletas, quæ apud Hippocratem reperiuntur, quād breuissime fieri posset, à nobis exponi, libenter & prompte tibi paruimus, huiusmodi studijs pulcherrime morem gerere, pulcherrimum existimantes. Erit autem, ut ipse iussisti, ordo orationis nostræ ex ordine literarum, à quibus ipsæ linguae initium capiunt, si prius tamen illud definierimus, inter expositionem omnium uerborum Hippocratis & solarum ipsius linguarū, quid intersit. Quæcunq; igitur uoces antiquis temporibus erant in usu, nunc autem non amplius sunt, huiuscmodi uoces linguis uocant, & ad has exponendas accedimus. Alias uero omnes, quæcunq; inquisitionem quidem non minorem desiderant, usitatæ tamen in hunc usq; diem sunt, in ipsorum librorum expositionibus super his inspicere commodius fuerit. Quid enim iudicium, & quid diuinum, & quid integre, & quis in summo bonus habitus, & omnia, quæ talia sunt, oratione quidē longissima ad explanandū indigent, in cōmuni tamen usu uerantur nihilominus, quā uita, & breuis & ars, & longa, & opportunitas temporis, & uelox, quā & harum uocum nō nullæ expositionis egent. Ex quo mihi in mentē uenit admirari eos, qui omnia Hippocratis uerba se exposituros pollicentur, si quidem non intelligunt plura se præterire, quād docere. Dioscorides quidē, non Herophilus ille cognomento Phacas, sed iunior quidē patrū nostrorum memoria multis librīs scriptis non modo dimidiā, sed ne tertiā quidē aut quartram partem omnium uerborum Hippocratis exponit. Ac præter alia multa cumulus etiā accedit horum duorum, quæ ab eodem in toto opere peccantur. primum quia de manifestissimis nominibus mentionem facit, ad quæ intelligenda non modo multa, sed ne minima quidem explanatione opus est. Deinde quod hoc ipsum non semel tantum, sed sapissime facit. Hæc igitur nos contemplimus

Atemp̄simus & pr̄ter h̄c etiam om̄simus exponere formam uniuscuiusc̄ arboris & herbæ, & eo
 rum, quæ ex metallicis fodinis eruuntur, tum autem & piscium & animalium omnium, de quibus
 frequenter mentionē facit Hippocrates. Quæ quidem Dioscorides is, de quo loquor, non erube
 seit tr̄ascribere ex libris Nigri, & Pamphili, & Dioscoridæ Anazarbæi, atq; ante hos Crateuæ, &
 Theophrasti, & Heraclidæ Tarentini, & aliorum innumerorum. Idem quoq; notissimarum urb̄i-
 um nomina exponit, similiterq; Astrorum manifestissimorū, quæ ne puer quidem ignorare pos-
 set. Atq; in his exponendis non hic solus, sed etiam alijs complures peccant. Hæc igitur omnia si
 quis amputet, linguas explanauerit solas, ut Herophilus fecit, & Bacchius, cui Aristarchus gram-
 maticus multitudinem exemplorum congeffit, ut aiunt. nos autem (ut sc̄is) plura etiam, quam il-
 li, excerptissimus, eaq; in commentarijs habemus. Quæ celeriter & ipsa si uolueris, latione enarratio-
 ne colligemus tibi. Nunc autem, quod iudicatum est, & longioribus illis commentarijs demon-
 stratum, roganti tibi, ut per capita habeas, præsens liber compositus est, complectens non solum
 omnia nomina, quæ cum ab alijs antiquis usurpata fuerint, nunc amplius in usu non sunt, sed etiā
 quæcumq; ipse Hippocrates proprio aliquo modo sibi fecit, uel transferens à consuetudine, uel si
 guram accommodās aliam, uel significationem mutans, namq; antiquos multa sibi nomina feci-
 se, ostensum quidem satis est ab Eratosthene in libris De antiqua comœdia, sed ego quoq; idem
 tibi paucis per exempla possum demonstrare, cum pauci admodum facultatem habeant euiden-
 tius discernendi, quid nam lingua sit, & quid lingue simile ab antiquo aliquo factum. Puto autem
 tibi Aristophanis exempla ex Detaleis abunde satis factura, quæ ferè ad hūc modum habent. Ad
 hæc tu dic Homere, quanam lingua uocant ῥέματα. In illa enim fabula senex quidam ex Detaleis
 proponit procaci filio primū, ῥέματα quid sint, ut exponat, postea uero, qui uocēt ἀπλεύων ῥέματα.
 Et ille quidem uicissim proponit linguam, quæ in tabulis Solonis est ad causas differētes hoc mo-
 do. Tuus quidem, meus autem hic frater dicat, quid uocēt, οὐδὲντος. Deinceps proponit, quid nam
 sit bene facere, ex quibus manifestum est lingua antiquum esse nomen, quod ex consuetudine
 decidit. Quod autem unusquilibet eorum, qui in studijs doctrinæ uersabantur, putabat licere sibi
 facere noua uocabula, satis indicat & Antiphon, qui quomodo ea facienda sunt, edocet. Indicat
 eiā & ipse Aristophanes in eadem fabula his uerbis. ἀλις ὁρέλην τὸν μύρον τὴν ταυτίαν. Postea senex
 irridens, οὐδὲντος ὁρέλην istud est ab Lysistrato. Rursus autem, cum procax filius dixisset, fortasse à no-
 bis non perterreberis tempore, & hoc filij dictum senex irridens, ait, hoc perterreberis à rhetori-
 bus est. tum rursus, cum ille dixisset, quò tandem tibi hæc uerba euadent. Rursus senex & hoc, eua-
 dent, tanquam ab Alcibiade sumptum carpit, ac filius quidem nondum desinens neq; reuerens se
 nem, quid cōiectas; etiam malos uiros dices eos, qui exercent probitatem. Postea senex ô Tra-
 symache, quis horum patronorum te liberat? Manifestum igitur puto ex his tibi factum esse, ut di-
 xi, esse modum linguarum, cum nomē commune omnibus à consuetudine superante cecidit, uel
 factum ab aliquo antiquorum nō omnino receptum fuit in consuetudinem. Sic igitur & Hippo-
 crates ex nominibus, quæ usitata non sunt, aliqua assumit, aliqua ipse facit, aliqua autē nouis ad-
 iunctis sententijs mutat, quorum unumquodq; unā cum linguis exponendum censemus, cum ex
 consuetudine, quæ nunc est, cecidisse uidebitur. Sic igitur, si cuius etiam stirpis nomen uel anima-
 lis uel urbis ualde obscurū fuerit, hoc tibi inter ipsas linguas exponemus. & omnino hoc specta-
 bimus, ut non tibi soli, sed etiam alijs, qui modo primas literas attigerint, liber hic utilis existat. Si
 uero quispiam nescit, quid sit ἀνεγένουσα & ἀπόστω & ἀμφω ἀμφιστημα, & alia, quæcumque talia
 sunt, ad Dioscoridem eum & ad illius similes remittamus, ut ad eos, qui talia docere non indignū
 putant. Cum igitur aperte definitum sit à nobis, quid nam sit lingua, quid uox usitata, & cum di-
 ctum sit existimasse nos idipsum, quod iudicatum est à nobis & demonstratum in alijs libris, hic
 tibi solum sine demonstratione esse scribendum, ad explanationem iam ipsarum linguarum acce-
 damus, eligentes ipsas ex omnibus libris nō solum uere Hippocratis, sed etiam ex ijs, qui Hippo-
 crati quoquo modo sunt inscripti. Quod autem multæ à Bacchio pr̄termisſæ linguæ hic scriptæ
 sunt, quodq; nullam nos pr̄termisſimus, ipse liber docebit, quemadmodum & illud,
 quod, prout uidetur oratio postulare, aliquando quidem interpretamur i-
 psam locutionem, qua cum exposuimus linguam, in plurimis
 autem id facere negligimus, cum sine interpretatio-
 ne speramus ipsam explanationem
 fore manifestam.

INITIVN VERBO= RVM.

LITERAE A.

Aγκυλισθόγ. Ansulam uel annulū habēs, dictum est autem de curru.

αγκυλούνη. Specium siue specillum hamatum quo medici & chirurgi uulnera uel ulcera pertentant.

αγγλίθες. Partes capitis allij.

αγχίη πολοκάθη. Colocynthis.i.agrestis cucurbita, ut Crateuas & Dioscorides & Paphilus.

αγριφορ. Montanum sylvestre.

αγνία. Imbecillia, quasi membris carentia.

αγχόπλη. Qui suffocatur.

αδέξαδη. Morderi cum pruritu.

αδωνίας. Negligenter, sine cura.

αετώμα. Pars tecti in sublime erecta, ut triangulus.

αέτηγητα. Remittitur, resolutur.

αέλη. Et tuberculi, quod in palpebra oculi natū à similitudine hordei Crithe dicit, pars acuta est, ut in secundo De morbis minore, & eius partis summum. quæ in cuspidate sagittæ τῶγων, hoc est barba appellatur, ut in quinto De morbis popularibus.

αέλερκης. Qui non ebrius est.

αγλίη. In oculis albicans cicatrix, ut in maiori de prædictione, & albescentes humores cōcreti, ut in Coacis prænotionibus.

αγκοφας. Quod & βενθας, & πηλις.i.fœnugræ cum.

αγύνηπιογ ἐλαιογ λευκόγ. Άgyptiū oleum, quod ipsi uocant cicinum. ueteres quidem ex rincino ricingum.

αγύνηπιογ ἐλαιογ λευκόγ. Άgyptiū oleum albū, quod ex lilijs conficitur, & lilinum & susinū nominatum est.

αγύνηπιογ μέρογ λευκόγ. Άgyptium unguētum album, quod & mēdesium nominatum est, cōfectum ex lilijs & odoribus, propterea q̄ unguentum non oleum uocatur, idemq̄ liliunguentū & susinum unguentum appellatum est.

αγύνηπιογ μέρογ. Άgyptium unguentum ex flore Άgyptiæ spinæ, quod & metopiū nominatum est.

αγυνηπιλη συσηλειν. Άgyptium alumē, quod et scissile & triscissile nominamus.

ἀλέσ. Significat aliquā, apud Hippocratem etiam donec, & apud multos alios antiquos.

ἀλέλη. Idem quod fumus uel fuligo.

αὐθιοπικόγ. Subaudiendum est cuminum.

αὐθινλικης. In summa cute circulī, similes circulis rubris, q ab igne excitant, ab αὐθη, qd est ure re nominati, & αὐθινλικης. uidelicet his circulis similia, quæ multi uocant αὐθιλωπας.

αύματοφλοισθοισάσις. Sic enim Dioscorides scribit, compressiones supertumescētis sanguinis existimans significari. Quoniam & alibi ait, in inflammatis sanguinis effusionibus re-

tentio opportuna, plures tñ scribunt αύματοφλοισθοισ, & uenas inflatas sanguinis plenaſ ex nomine significari putant.

αύμονοφχνα. In sanguinis effusione asperitatē inducentia, hoc autē est morsus quidam subasper irritans in aspera arteria.

αύνεατης. Ab Aenea ciuitate Thraciæ, quæ eundem & αύνειοπικόγ aliquando uocat.

αύλαδη. Quasi uagari & errare.

αύώγ. Vita.

αύαληφη. Quæ quidem & urtica.

αύεστη. Curabilia, nam αύη, medicamenta sunt.

αύηρετος. Incorruptibilis.

αύης. Sic nominatur ferrum sagittæ.

αύώγιλη. In adiunctis libro De ratione uictus sic nominauit mortariū, similiterq̄ Theophrastus libro De stirpibus octauo.

αύωνα. Repleta.

αύραληε. Filia fœmina, Minerua, Venus.

αύρεατφογ. Summa uespera, hoc est prima & incipiente.

αύγειρογ. Impermīstum. sic. n. nominatur omne quod cum altero mistum non est, & puram suam seruat naturam.

αύρηνχόλας. Puram contrahentes bilem.

αύρειογ πάγος. Velut immensum spaciū, dictū est aut in libro De hebdomade, de eo, quod est extra mundū uel infinito uel inani, quod cogitatione informari non potest.

αύρόπλοα. Superne & tanq̄ in summo nauigantia, sic & αύρόπλοοι, in summo nauigantes. G **αύροστης.** Lingua sic dicta est in septimo De morbis popularibus, tanq̄ sua ipsius extrema non informans, hoc est in articulata propter motus difficultatem.

αύροστηπες. In superficie mutatum.

αύροφιληγ. In summo glabrum, hoc est nudum.

αλεια φθισ. Incomprehensibilis corruptio.

Sic nominata est in libro De locis in homine, tanquam cæca & inuisibilis.

αλάπτης. Qui est ex Alaptis, Alapta enim oppidum est Thraciæ.

αλάσσης. Et ipsi homines qui talia perpetrant, ob quæ cruciati mereantur, & uindices Dei, qui eos persequuntur.

αλγήματα. Άgrotationes, nam s̄aþe & de ipsa H ægrotatione nomen inducit, & ρο αλγῆ similiter pro ægrotare, & aliquid pati & alia ab ipso.

αλειαγ. Calefacere.

αλειογ ῦδωρ. Aqua cōferto imbre congregata.

αλειογ. Congregatum, confertum.

αλειπηεια. Remedia & auxilia, quæ malis ari cendis adhibentur, nam & αλειφαðω auxilia ri est.

αλεισηγ. Congregant.

αλειφα. Oleum uel adeps.

αλειως. Collectim.

αλεόπητα. Congregationem.

αλιθιωηγ. Decipient, imponat, dictum est aut & in errore.

αλθηγ

- A ἀλεύ. Curare, sanare.
ἀλεξις. Curatio, sanatio.
ἀλισκευ. Curare, sanare.
ἄλκαρ. Remedium, Auxilium.
ἀλογοῶν. Desipiens, & tanq̄ alia percipientis,
quæ sunt, sic & ἀλοφεον̄es dictū est
ab ipso, de eo qui mente alienata est.
ἀλοιοποτέται. Vertitur uarie.
ἀλόνγων. Obscurum & incognitum.
ἀλοφεον̄es. Desipientes, insanientes.
ἄλκαι. Cæci, quod & ἄλκαι cæcus est.
ἄλκων. Sulfur.
ἀλητόχολαι. Sic nominat eum, quem & ἀλητόχολαι
hoc est, qui puram congregat bilem.
ἀλύγαι. Fluctuat, iactatur. sic & ἀλύγαι in futuro
dictum est.

B ἀλυσμόν. Quod & fluctuationem quandam &
hesitationem, quin & agitationem vocant,
& ἀλυχαι hoc idem.

Ἄλφιται. Non solum ex hordeis farinæ sic uocantur, nam in primo De morbis mulierum,
ἄλφιται πνεύμα, hoc est farinæ triticeæ dictū
est, in secundo autem De morbis maiore, &
lentium, et erruorum siccatorum. Omnis igitur
moliti grani mediocrī magnitudine frag-
mentum ἄλφιται appellant, nam maiora frag-
menta, κρίνυνται, hoc est crassiores farinæ, mino-
ra autem ἄλφιται, hoc est tenuiores farinæ no-
minantur.

C ἄλφιται πνεύμα. Quæ ante coni siue metæ con-
structionem fiunt, hoc est ex recētibus & te-
neris hordeis, conus enim quidā in aeris etiā
nunc erigitur, & maxime in pluviolis regio-
nibus, lignū rectum, circa quod componun-
tur fructus in coni uel metæ formam.

Ἄλφιται. Ipsi usitatum est, quasi offuscatur,
& quasi obscurat, ut in secundo De morbis
mulierum, oculi offuscantur.

Ἄλφιται. Et molliter, quod idem ualeat, quod nō
ualde, ut in libro De purulētis. Hoc aut̄ mol-
liter uitant, & facile: ut in primo De morbis
maiore, & oculis nō facile uidebat, & in secū-
do maiore, & cibos non facile recipit.

D ἄλφιται. Genus quoddam mespili, pluri-
mū in Italia nascens, ut Dioscorides ait, qui-
dam autem ἄλφιται aiunt esse poma par-
ua sylvestria.

Ἄλβη. Altior eminentia.

Ἄμβλυσμον. Scilicet abortio, ab eo quod est,
abortare, sed & ἄμβλυπται, hebetudo uisus,
ut in maiori de prædictione.

Ἄμβλυσμάται. Obtusius uidētia, hoc est obscu-
rius.

Ἄμερων. Auferens & accipiens.

Ἄμελισμόν. Inuaidum.

Ἄμη. Quodam modo, ex aliqua parte, medio-
criter.

Ἄμιλων. Qui elisit & laniauit.

Ἄμοιν. Sic in libro De ijs, quæ ad chirurgiā per-
tinent, Dioscorides scribit, Mediocris com-

* pressu uicissim declinent ad augmentum, &
reformationem carnū faciant. Cæteri aut̄
scribunt ἄλοιν. Ait aut̄ Dioscorides ἄμοιν,
mediocria esse, sed testimonium nullum ap-
ponit.

Ἄμυσι. Totum simul, sine clausione labororum.
Ἄμφεραχίων. Locorum, quæ sic uocantur, circa
tonsillas.

Ἄμφίθαι. Oris uuluæ rotunda extremitas, quæ la-
bris cucurbitulæ similis est, per metaphorā a
mulierū armillis nominata, quæ & ipsæ ἄμ-
φίθαι uocantur ab eo, quod est comprehen-
dere circulariter & tanq̄ circumligare.

Ἄμφιται. Tanq̄ utrinq̄ dextra, hoc est utriscq̄
manibus ut dextra utens, talis, n. est & apud
poetam ambidexter, sic Hippomax dicebat,
ambidexter enim sum, & non pecco. Quidā
ἄμφιται intelligunt, nō recte, eam, quæ in
dextris partibus uuluæ concepit.

Ἄμφιμβιον συμένον. Sic nominauit in secundo
De morbis popularibus, quod affectionum
uuluæ significatiuum est.

Ἄμων. Quodā modo, ex quadam parte, medio-
criter, ἄμη, de quo supra dictum est.

Ἄμεγνων. Sententiam mutare, ueteribus dedi-
scendis noua discere.

Ἄμπαιρ. In superiore partem, ut ἐπικαιρ, in infe-
riorem partem ex montibus.

Ἄμπεκικιται. Resiliunt.

Ἄμπελον. Caute uel apte ad custodiendum.

Ἄμπεχαι. Intermisso, dilatio.

Ἄμπελος. Quod non alitur, quod non augetur.

Ἄμπελυνται. Insulsi uel non salsi, Dioscorides sic,
Multi diuidentes legunt.

Ἄμπελων. Sine salibus, & non salsum.

Ἄμπελος. Illinitioes, Inunctiones.

Ἄμπελον. Forare, perforare.

Ἄμπεριον. Per nares retro uersum iens. Quidam
diuidunt, ἀνὰ φίνον, ut sit per cutem.

Ἄμπελος. Qui bene & apte uerba facere nequit.
Ἴφων & autem, qui omnino uocem emittere
non potest. In tertio morborum populariū
deinceps inuicē de Pythione dicta sunt. sic
habet & illud apud poetā de equo. Loquen-
tem autem fecerat Dea alba ulnas Iuno.

Ἄμφορειν. Significat interdum & subsingultire
respirātem, ut in primo De morbis minore,
& ἄμφορειν, ut pueri cubantes flentesq; &
in nares retrahētes spiritū, hoc idem est, cum
spiritus in aliquid impingēs, dū extra fert, re-
tro duplici reuocatione atq; intro recipitur.

Ἄμφιρνεται. Suscitatur.

Ἄμφοργήνειν. Per uiros successio generis, nam
per mulieres successio tale aliud nullum no-
men habet simile.

Ἄμφιξαρ. Cum tuſſi expuit.

Ἄμελύμαται. Tormina, ἥροφας.

Ἄμειλιδῶν. Sursum uerterint, conuoluerint.

Ἄμερυθτων. Euulsi fuerint.

Ἄμεσαι. In sublime maxime sursum pendens,

142

compositum est ex sursum & profectus.
 αὐτούσιν του. Inflatur.
 αὐτογίκτων. In concussorum.
 αὐτοσπαυδία. Perturbata, dictum est de urinis.
 αὐτός. Mutus, & mente percussus.
 αὐλωτός. Carens molestia, & illæsus.
 αὐνικτών. Non diuisio in minuta, sed ex ultimis
 farinæ crassioribus partibus composito.
 αὐλεά. Flores non solum hos ad coronas, sed ad
 alia omnia sic nominat. ac semina similiter
 aliquādo uocat, ut in secundo De morbis mu-
 lierum, sed & rubores ut in Coacis. & sputa
 αὐθηκτά rubra & subcruenta dicit in sexto De
 morbis popularibus.
 αὐλικού ὄντος. Hoc est, florulentū quod ita nomi-
 natur, uel ex floribus grato odore præditū.
 Quemadmodū et κυκλῶνα αὐλικόν. hoc est po-
 titionem quandam floribus conditam nomi-
 nauit in secundo De morbis maiore.
 αὐλικόν ελασού. Lilium uel irinum dicit, quod
 ipsum etiam susinum uocatur.
 αὐλικόν μῆρον. Quod & susinū unguentum & li-
 linū unguentū. Differt aut à florato oleo an-
 te scripto uarietate odoramentorum.
 αὐλικων. Videlicet sursum direxerunt.
 αὐλεγισμόν. Quod est & remollitū, quoniam
 μαλάξαι est mollire, & tanquā subactum &
 emollitum, ut in secundo De morbis maiore.
 αὐλικού τώνος. Reuerberationis eius, quæ remo-
 fit. Quod & σπικμπών uocatur.
 αὐτιζέσινα. Herba quædam, quam bucranion &
 lychnida agrestem uocant.
 αὐτοφήσιον. Pulmonis pars separata ex utræque parte,
 ut in libro De morbis maiore. præterea &
 αὐτοφήσιον, hoc idem aliquād appellat, ut Dioscori-
 des arbitratur. sed hoc non satis constat.
 αὐτορπίων. Perfecte & exacte. Dioscorides autē
 ait hoc uerbum totum contrarium significa-
 re, ut in libro De ratione uictus acutorū, ubi
 ait, & plerūq; perfecte in talibus temporis-
 bus transeunt ad sorbitiones. Mihi autem &
 hoc loco uidetur perfecte & exacte signifi-
 care, atq; hoc modo Attici hoc nomine utū
 tur, cuius plurima exēpla in paruis commen-
 tarijs habere possis.
 αὐτοβέσσετον. In quinto De morbis popularibus
 sic scribit Dioscorides, & ait ipse hoc αὐτο-
 βέσσετον uerbo significari & αὐτοβέσσετον, cum
 alij ferè omnes αὐτοβέσσετον, hoc est euénit
 scribant. Dioscorides enim & Artemidorus
 cognomine Capito, ex eo quod alijs usita-
 tum erat, nomina multa transmutauerunt ni-
 hil diuersum ab antiqua scripture indican-
 tia, quorum nobis quoque necesse est memi-
 nisse.
 αὐτοβέσσην. Exclusus fuit, οὐδενί enim claudere.
 αὐτοφύσην. Exclusus est.
 αὐτογένη. Fœcunda, quidem intellexerunt infœ-
 cunda.
 αὐτοκακεπτωκός. Qd' omni fructu exhaustū est.

αὐτοκακεμάνος. Separatis. G
 αὐτοκακός δέρον. Negligentius.
 αὐτοκακόν. Maxime quidē abradere, sed & cor-
 rumpere & extenuare.
 αὐτοκυλίως. Protendens labra compressim.
 αὐτοκενοκλίως. Sine reuersione siue irreuertibili-
 ter, ut ita dicam.
 αὐτοκαλώνος. Expulsionis, hinc & expelletur,
 aliquando quidem actuum expellere signi-
 ficat, ut in primo De morbis mulierū, aliquād
 & passuum expelletur, ut in libro De natu-
 ra hominis.
 αὐτογένη. Porrigit.
 αὐτοκατός. Extinctus.
 αὐτοκαπία. Quæ fastidium cibi & inappetētiam
 faciunt. F
 αὐτοκήψιες. Scarificationes siue uenarū sectio-
 nes, ut in primo De morbis maiore.
 αὐτοκληρώσεις. Exiccat, indurat.
 αὐτοκαρδίζσων. Palpitant, uel saliunt, ut in secu-
 do De morbis.
 αὐτοκαρκυμα. Fœculenta colatura, quod & καρ-
 κυμα dicitur.
 αὐτοκίσων. Integrorum, in integras farinas diuiso-
 rum imperfecte fractorum, parte furfuracea
 non secreta.
 αὐτοκοιλία. Acumen non habenti, hoc est, auri-
 culario specillo.
 αὐτοκαρδίας. Triticea legumina minuta. legumen
 enim est aracos. G
 αὐτοκέλαιο. Calcei alti.
 αὐτοκύνης. Serpens quidam sic nominatus.
 αὐτοκάρδας. Sordes quædam & spurcitia, & αὐτοκάλ-
 ον. Fœdare.
 αὐτοκένη. Articulis accommodatum.
 αὐτοκίνημα. Quæ cito prægnans fit.
 αὐτοκίσ. Non solum instrumentum, sed etiam her-
 ba quædam sic nominatur.
 αὐτοκίνητος. A septentrione spirans, quidam autem
 αὐτοκίνητον omnino scribunt.
 αὐτοκίνη. Suturæ in capite.
 αὐτοκίνη. Statim, Dorica uox.
 αὐτοκροῖας. Suppressiones menstruorum.
 αὐτοκίνη. Paruo tempore uiuentia.
 αὐτοκίνημα. Undecuncæ plana. æqualia.
 αὐτοκρεῖτα. Vermes tenues & longi in recto in- H
 testino geniti.
 αὐτοκίνητος. Figlinas ollas, quas & πυελάτες & φακές
 nominant.
 αὐτοκίνη. Et ignescit, ut in primo De morbis mu-
 lierum, & fastidiosa satietate ac grauiter affe-
 ctus est, ut in secundo De morbis maiore.
 αὐτοκραυμα. Difficilia ad confiendum & dura-
 fæcū. Non solum eum, qui ad lanificium uti-
 lis est, hoc est fusum, significat, sed etiā lignū
 sagittæ.
 αὐτοκίνη αγγεῖον. Atticam ollā, aliquando quoq;
 echinum appellatam.
 αὐτοκίνη, uel αὐτοκίνη. Quidam desiccans morbus.
 αὐτοκίνη. Vinum huius anni, præsentis anni.
 αὐτοκροῖα